

CISG Konsultatīvās padomes Deklarācija Nr. 1 “CISG un reģionālā harmonizācija”

Citēt kā: CISG Konsultatīvās padomes Deklarācija Nr. 1 “CISG un reģionālā harmonizācija”. Sagatavoja prof. Maikls Bridžs (*Michael Bridge*), Londonas Ekonomikas augstskola (*London School of Economics*), Londona, Apvienotā Karaliste. CISG Konsultatīvā padome pieņēma šo Deklarāciju tās 16. sanāksmes laikā, 2012. gada 3. augustā, Velingtonā, Jaunzēlandē.

Ir atļauts reproducēt šo viedokli.

Priekšsēdētāja: Ingeborga Švencere (*Ingeborg Schwenzer*).

Locekļi: Ēriks E. Bergstēns (*Eric E. Bergsten*), Joahims Bonels (*Joachim Bonell*), Maikls Bridžs (*Michael Bridge*), Alehandro Garro (*Alejandro Garro*), Rojs Guds (*Roy Goode*), Džons Gotanda (*John Gotanda*), Hans Šijuans (*Han Shiyuan*), Sergejs Ļebedevs (*Sergei Lebedev*), Pilara Peralesa Viskasijasa (*Pilar Perales Viscasillas*), Jans Rambergs (*Jan Ramberg*), Hiro Sono (*Hiroo Sono*), Klods Vits (*Claude Witz*).

Sekretārs: Sīgs Eiselens (*Sieg Eiselen*).

DEKLARĀCIJA

1. ANO Konvencija par starptautiskajiem preču pirkuma-pārdevuma līgumiem ir pierādījusi sevi kā ļoti veiksmīgu harmonizācijas instrumentu. Par tās dalībniecēm ir kļuvušas gandrīz 80 valstis², tai skaitā, lielākā daļa pasaules lielāko tirdzniecības valstu. Tās panākumi neradās vienas nakts laikā. Mēģinājumi radīt vienveidīgu tiesisko regulējumu bija jau 1920. gados, un pašreizējā Konvencija tika radīta pēc iepriekšējiem neveiksmīgajiem mēģinājumiem radīt vienveidīgu regulējumu.
2. Vienveidīgums, kuru CISG ir sasniegusi, ir īpaši iespaidīgs, ņemot vērā tās salīdzinoši nedaudzās atrunas. Skatoties uz reģionālajiem harmonizācijas mēģinājumiem, viens no tiem – 94. pants – paredz, ka divas vai vairāk Līgumslēdzējas valstis, kuras piemēro analogiskas vai līdzīgas tiesību normas jautājumos, kurus regulē CISG, kā arī Līgumslēdzēja valsts, kura ir tādā pašā situācijā attiecībā uz vienu vai vairākām valstīm, kas nav Līgumslēdzējas valstis, var jebkurā laikā paziņot par CISG nepiemērojamību pirkuma — pārdevuma līgumiem vai to slēgšanai gadījumos, kad pušu komerciālie uzņēmumi atrodas šajās valstīs. Vienīgās valstis, kurām ir šī atruna, ir Dānija, Somija, Islande, Zviedrija un Norvēģija. Ja rastos situācija, kurā vēl citas Līgumslēdzējas valstis izmantotu 94. pantā paredzēto atrunu, tad tiktu apdraudēts

---

¹ Tulkojumu sagatavoja Groningenas Universitātes docente Dr. Laura Ratniece (l.ratniece@rug.nl). Tulkojuma zinātniskais redaktors – Rīgas Juridiskās augstskolas docents Dr. Aleksandrs Fillers (Aleksandrs.Fillers@rgsl.edu.lv). Tulkojumam izmantots CISG Konsultatīvās padomes Deklarācijas Nr. 1 oriģinālais teksts angļu valodā (*CISG Advisory Council Declaration No. 1 CISG and Regional Harmonization*), kas pieejams padomes interneta mājaslapā: <https://cisgac.com/wp-content/uploads/2023/02/CISG-Advisory-Council-Declaration-No.-1-2.pdf> [skatīts 07.06.2023.]. Šīs Deklarācijas tulkojumā iekļauto CISG pantu tulkojumu avots ir CISG oficiālais tulkojums latviešu valodā, kas pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/44192-par-apvienoto-naciju-organizacijas-konvenciju-par-starptautiskajiem-precu-pirkuma-pardevuma-ligumiem> [skatīts 07.06.2023.]. Tāpat arī, lai nodrošinātu konsekventu terminoloģijas lietojumu latviešu valodā, šīs Deklarācijas tulkojumā izmantoti termini, kas atbilst CISG oficiālajam tulkojumam latviešu valodā. Šīs Deklarācijas tulkojumam nav saistoša juridiska spēka; tam ir tikai informatīvs raksturs. Nepieciešamības gadījumā ieteicams izmantot oriģinālo Deklarācijas tekstu angļu valodā. Tulkojumā maksimāli reproducētas oriģinālā teksta īpatnības (piemēram, teksta izcēlumi un slīpraksts).

² Tulkotājas piezīme – šā tulkojuma sagatavošanas brīdī (07.06.2023.) Konvencijai ir 95 dalībvalstis. Skatīt: UN Treaty Database: https://treaties.un.org/Pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=X-10&chapter=10&clang=en [skatīts 07.06.2023.].

- ievērojamais vienveidīgums, kas pastāv un kas ir CISG pastāvēšanas pamats, kā arī ievērojamais laiks un cilvēkresursi, kas CISG radīšanā tika ieguldīti.
3. Vienoto Eiropas Tirdzniecības tiesību (CESL) projekts³ pats par sevi neprasītu, lai Eiropas Savienības dalībvalstis izmantotu 94. pantā paredzēto atrunu. Iemesls tam ir tas, ka saskaņā ar CISG 6. pantu puses var vienoties izslēgt CISG piemērošanu, kā arī CESL tām būtu saistoša tikai tad, ja tās par to vienotos (saskaņā ar projekta 8. panta pirmo daļu). Tajā pašā laikā jānorāda, ka CESL regulējums pārklātos ar CISG regulējumu tādā mērā, ka tā būtu piemērojama komerciāliem pirkuma līgumiem, kuros viena no pusēm būtu mazs vai vidējs komersants, kā arī, ja Eiropas Savienības dalībvalsts tā vēlētos, visiem komerciālajiem pirkuma līgumiem (atbilstoši Regulas projekta 13. panta “b” punktam). Būtiska CESL daļa regulē jautājumus, kas saistīti ar līguma spēkā esamību (ko CISG saskaņā ar 4. panta “a” punktu neregulē). Saskaņā ar Regulas projekta 11. pantu pusēm nebūtu iespējams izvēlēties piemērot tikai šīs normas, kas regulē līguma spēkā esamību, kā arī nebūtu iespējams kombinēt CESL un CISG regulējumus.
  4. Arguments, kas bieži tiek lietots, lai nepievienotos CISG, ir, ka tas radītu lielāku slogu tiem, kuri sniedz juridisko palīdzību, kā arī palielinātu ar darījumu saistītās izmaksas. Lai kā tas arī nebūtu, globāla un reģionāla regulējumu eksistēšana papildus diviem pušu nacionālajiem regulējumiem noteikti radītu apgrūtinājumus procesā pirms darījuma slēgšanas. Svarīga vienveidīguma un harmonizācijas pazīme ir vienkāršība. Juridiskā plurālisma palielināšana mazina vienkāršību un ievieš fragmentāciju, un tieši to vienveidīgums un harmonizācija cenšas novērst. Turklāt pastāv arī iespējamība, ka reģionālās iniciatīvas neradītu labākus risinājumus un ka daudzu valstu pārstāvji nepētītu šādus risinājumus tā, kā tas bija CISG gadījumā. Pūles, kas tiek veltītas tādām iniciatīvām kā CESL, PACL (Āzijas Līgumtiesību Principi)⁴ un OHADA (Āfrikas Biznesa tiesību harmonizācijas organizācija)⁵ Vienotajam vispārējam komerclikumam⁶, ir vērtīgs ieguldījums komerciesību harmonizācijā, kā arī tās veicina pētniecību salīdzinošajās tiesībās. Ciktāl tās atšķiras no jau paveiktā darba tirdzniecības tiesību jomā, uz kuru attiecas CISG, tās neveicina harmonizāciju. Jomās, kurās šīs reģionālās iniciatīvas attiecas uz vispārīgām līgumtiesībām, tās tomēr sniedz noderīgu ieguldījumu, lai virzītos uz globāliem risinājumiem līgumtiesībās, taču pastāv draudi, kurus reģionālās harmonizācijas atbalstītājiem vajadzētu apsvērt. Proti, valstis varētu nostiprināt reģionālo instrumentu pozīcijas, tādējādi negatīvi ietekmējot piedalīšanos globālo līgumtiesību harmonizācijas darbā, kas vēl jāveic, lai turpinātu CISG sasniegumus.
  5. CISG sagatavošanas un pieņemšanas laikā notika aktīvas debates, kurās piedalījās valstis no ļoti dažādām pasaules daļām un ar ļoti dažādām ekonomiskajām situācijām attiecībā gan uz līdzsvaru starp resursiem un ražošanu, gan arī uz valstu politiskajām sistēmām. Ja konkurējošas reģionālās iniciatīvas gūtu virsroku pār CISG, tad pastāvētu risks, ka dažu valstu ietekme CISG attīstībā, izmantojot interpretāciju, mazinātos. Tāpat arī mazinātos CISG pievilcība to valstu vidū, kuras vēl nav Līgumslēdzējas valstis, jo CISG universalitāte būtu negatīvi ietekmēta. Dalībā reģionālā iniciatīvā varētu arī samazināt vēlmi pievienoties CISG (tikai trīs valstis, kuras ir OHADA dalībvalstis, ir arī CISG Līgumslēdzējas valstis).
  6. CISG regulējums ir plašs, un tas skar jomas, kuras nacionālajās tiesībās tiktu uzskatītas par vispārīgo līgumtiesību jautājumiem. Šobrīd ir īpaši svarīgi turpināt darbu pie harmonizācijas tajās globālo līgumtiesību jomās, kuras neregulē CISG. CISG Konsultatīvā padome uzskata, ka ir pienācis laiks atbalstīt Šveices valdības piedāvājumu (A/CN.9/758), ka, pirmkārt, būtu nepieciešams apsvērt jautājumu, vai turpmāks darbs starptautisko komercīgumu harmonizācijas jomā ir vēlams un iespējams.

ATSAUCES

³ Tulkotājas piezīme – angļu valodā *The draft Common European Sales Law*.

⁴ Tulkotājas piezīme – angļu valodā *Principles of Asian Contract Law*.

⁵ Tulkotājas piezīme – angļu valodā *Organization for the Harmonization of Business Law in Africa*.

⁶ Tulkotājas piezīme – angļu valodā *Uniform Act on General Commercial Law*.

* CISG Konsultatīvā padome ir privāta iniciatīva, kuru atbalsta Peisa Universitātes Tiesību skolas (*Pace University School of Law*) Starptautisko komercietisību institūts (*Institute of International Commercial Law*) un Karalienes Mērijas Londonas Universitātes (*Queen Mary, University of London*) Komerctiesību izpētes centrs (*Centre for Commercial Law Studies*). CISG Konsultatīvās padomes mērķis ir atbalstīt izpratni par ANO Konvenciju par starptautiskajiem preču pirkuma-pārdevuma līgumiem (CISG) un veicināt CISG vienveidīgu interpretāciju.

Padomes informatīvajā sanāksmē, kas notika Parīzē 2001. gada jūnijā, profesors Peters Šlehtriems (*Peter Schlechtriem*) no Freiburgas Universitātes (*Freiburg University*) Vācijā tika ievēlēts par padomes priekšsēdētāju uz trīs gadiem. Dr. Lūkass A. Mistelis (*Loukas A. Mistelis*) no Karalienes Mērijas Universitātes (*Queen Mary*) Komerctiesību izpētes centra (*Centre for Commercial Studies*) tika ievēlēts par sekretāru. CISG Konsultatīvo padomi dibināja: prof. Emeritus Ēriks E. Bergstēns, (*Eric E. Bergsten*), Peisa Universitātes Tiesību skola (*Pace University School of Law*), prof. Mihaēls Joahims Bonels (*Michael Joachim Bonell*), Romas *La Sapienza* Universitāte (*University of Rome La Sapienza*), prof. E. Alans Farnsvorts (*E. Allan Farnsworth*), Kolumbijas Universitātes Tiesību skola (*Columbia University School of Law*), prof. Alehandro M. Garro (*Alejandro M. Garro*), Kolumbijas Universitātes Tiesību skola (*Columbia University School of Law*), prof. sers Rojs M. Guds (*Sir Roy. M. Goode*), Oksfordas Universitāte (*Oxford*), prof. Sergejs N. Lebedevs (*Sergei N. Lebedev*), Krievijas Federācijas Tirdzniecības un industrijas kameras Jūraslietu šķīrējtiesas komisija (*Maritime Arbitration Commission of the Chamber of Commerce and Industry of the Russian Federation*), prof. Jans Rambergs (*Jan Ramberg*), Stokholmas Universitātes Juridiskās fakultātes profesors, Rīgas Juridiskās augstskolas (Rīga, Latvija) rektors (*University of Stockholm, Faculty of Law; Riga Graduate School of Law, Riga, Latvia*), prof. Peters Šlehtriems (*Peter Schlechtriem*), Freiburgas Universitāte (*Freiburg University*), prof. Hiro Sono (*Hiroo Sono*), Kušu Universitātes (*Kyushu University*) Juridiskā fakultāte, prof. Klods Vits (*Claude Witz*), Sārlandes Universitāte un Strasbūras Universitāte (*Universitat des Saarlandes and Strasbourg University*). Padomes locekļus ievēl padome. Turpmākajās sanāksmēs tika ievēlēti jauni locekļi: prof. Pilara Peralesa Viskasijasa (*Pilar Perales Viscasillas*), Karlosa III Madrides Universitāte (*Universidad Carlos III de Madrid*), prof. Ingeborga Švencere (*Ingeborg Schwenzer*), Bāzeles Universitāte (*University of Basel*), prof. Džons Y. Gotanda (*John Y. Gotanda*), Villanovas Universitāte (*Villanova University*) un prof. Maikls G. Bridžs (*Michael G. Bridge*), Londonas Ekonomikas augstskola (*London School of Economics*). Prof. Jans Rambergs (*Jan Ramberg*) aizvadīja trīs gadu termiņu kā CISG Konsultatīvās padomes otrais priekšsēdētājs. Tās 11. sanāksmē, kas notika Vuhanā (*Wuhan*), Ķīnas Tautas republikā, prof. Ēriks E. Bergstēns (*Eric E. Bergsten*), Peisa Universitātes Tiesību skola (*Pace University School of Law*), tika ievēlēts par CISG Konsultatīvās padomes priekšsēdētāju un prof. Sīgs Eiselens (*Sieg Eiselen*) no Dienvidāfrikas Universitātes Privāto tiesību departamenta (*the Department of Private Law of the University of South Africa*) tika ievēlēts par sekretāru. Tās 14. sanākmē, kas notika Belgradā, Serbijā, prof. Ingeborga Švencere (*Ingeborg Schwenzer*), Bāzeles Universitāte (*the University of Basel*), tika ievēlēta par CISG Konsultatīvās padomes priekšsēdētāju.